

Nr 37

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1960/61, i vad avser inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Statens allmänna fastighetsfond

1:o) Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m. Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 beträffande kapitalbudgeten (bilaga 33, punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1960) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

Till detta ändamål har för budgetåren 1957/58, 1958/59 och 1959/60 anvisats investeringsanslag av tillhoppa 500 000 kronor. Av nämnda belopp har 200 000 kronor avsetts för vissa ombyggnadsarbeten i radiumhemmets vindsvåning och 20 000 kronor för provisorisk utvidgning av radiofysiska institutionens arbetslokaler m. m. Återstående belopp disponeras för planerings- och förberedelsearbeten för nya lokaler för framför allt strålskyddsverksamheten.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 juli 1958 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att verkställa fortsatt utredning rörande radiofysiska institutionens lokalbehov samt till Kungl. Maj:t inkomma med härav föranledda förslag till byggnadsåtgärder, har styrelsen den 25 augusti 1959 avgivit förslag i ämnet. I enlighet med de riktlinjer för byggnadsfrågornas handläggning m. m., som chefen för finansdepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör emellertid projekteringsarbetet föras vidare, innan frågan underställes riksdagen. På grund härav och då den å anslaget förefintliga reservationen torde i huvudsak förslå för att täcka projekteringskostnaderna, anses anslaget för nästa budgetår böra uppföras med blott ett formellt belopp av 100 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsåtgärder för strål-skyddsverksamhet m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

2:o) Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 2) föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 800 000 kronor.

Såsom närmare utvecklats i propositionen nr 48/1958 har totalkostnaderna för uppförande av den nya virusbyggnaden jämte djuravdelning vid bakteriologiska laboratoriet samt vissa i samband därmed aktualiserade arbeten, avseende bl. a. ombyggnad av laboratoriets diskavdelning, uppförande av ny panncentral jämte destruktionsugn samt anordnande av omklädningsrum för personalen, beräknats till lägst 9 600 000 kronor. Härtill kommer kostnaden för economizeranläggning i anslutning till panncentralen, som i 1959 års statsverksproposition uppskattats till 75 000 kronor.

Hittills har för här ifrågavarande ändamål anvisats 8 725 000 kronor. Det återstående medelsbehovet utgör således (9 600 000 + 75 000 — 8 725 000) 950 000 kronor. Departementschefen förordar, att detta belopp anvisas för nästa budgetår.

Utskottet har i sitt av 1958 års A-riksdag godkända utlåtande nr 56 medgivit att nu ifrågavarande arbeten finge utföras, oaktat kostnaderna avsevärt översteg de för samma arbeten ursprungligen beräknade, och för ändamålet godkänt en kostnadsram om 9 600 000 kronor. Senare har även medgivits, att en economizeranläggning finge inrättas till en kostnad av cirka 75 000 kronor. Under hänvisning härtill tillstyrker utskottet den för nybyggnaden erforderliga slutanvisningen och hemställer därför,

att riksdagen må till *Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 950 000 kronor.

3:o) Vilhelmsro sjukhus: Om- och utbyggnadsarbeten. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 3 och 4)), vilket innebär anvisande av endast ett formellt belopp samt under erinran att till detta ändamål för innevarande budgetår under rubriken Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten anvisats ett investeringsanslag av 635 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vilhelmsro sjukhus: Om- och utbyggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

4:o) **Utbyggande av karolinska sjukhuset.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 4—7) föreslagit riksdagen att till Utbyggande av karolinska sjukhuset för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 8 640 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 7 045 000 kronor.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande har hemställt om anvisande för budgetåret 1960/61 av 9 090 000 kronor till kostnaderna för i nedanstående sammanställning angivna ändamål.

1. Uppförande av bakteriologiskt och kemiskt centrallaboratorium	2 800 000
2. Uppförande av nervkliniker	4 000 000
3. Utökade lokaler för militärapoteket	595 000
4. Uppförande av lokaler för allergilaboratorium	700 000
5. Ombyggnad av röntgendiagnostiska avdelningen	200 000
6. Uppförande av verkstadsbyggnad	600 000
7. Utbyggnad av transformatorstationen	95 000
8. Utredningsmedel	100 000
	Summa kronor 9 090 000

Byggnadskommittén har föreslagit anvisande för nästa budgetår av 2 800 000 kronor för slutförande av arbetena med uppförande av centrallaboratorier med blodgivarcentral. Kommittén har därjämte hemställt om anvisande av tillhoppa 1 850 000 kronor för täckande av uppkomna merkostnader för ifrågavarande byggnadsföretag samt för bestridande av kostnaderna för viss steriliseringsanläggning. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår således enligt kommitténs beräkningar till (2 800 000 + 1 850 000) 4 650 000 kronor. Dessa kommitténs beräkningar har i och för sig icke givit departementschefen anledning till erinran. Enligt vad under hand inhämtats har emellertid en besparing om 100 000 kronor uppkommit å de medel om tillhoppa 3 750 000 kronor, som för budgetåren 1957/60 anvisats för uppförande av två personalbostadsbyggnader. Departementschefen förordar, att kommittén bemyndigas disponera sålunda uppkommen besparing för bestridande av kostnader, som sammanhänger med centrallaboratoriernas uppförande. I enlighet härmed tillstyrkes att för uppförande av centrallaboratorier med blodgivarcentral för nästa budgetår anvisas (2 800 000 + 1 850 000 — 100 000) 4 550 000 kronor.

Kommitténs förslag om anvisande av 4 000 000 kronor för uppförande av nervkliniker föranleder i och för sig ingen erinran från departementschefens sida. Departementschefen anser sig emellertid böra föreslå en något begrän-

sad medelstildelning för detta byggnadsföretag och tillstyrker anvisande för nästa budgetår av 3 300 000 kronor för ändamålet.

För slutförande av arbetena med utökning av militärapotekets lokaler beräknas 595 000 kronor.

I 1959 års statsverksproposition framhölls, att det såväl ur sjukvårdens som forskningens synpunkt framstod som angeläget, att större lokaler kunde ställas till allergilaboratoriets förfogande. Departementschefen tillstyrkte därför, att nya lokaler ordnades genom påbyggnad av hudkliniken med två våningar samt föreslog anvisande av 300 000 kronor för påbörjande av byggnadsföretaget. Vad sålunda föreslogs föranledde ingen riksdagens erinran. Enligt vad under hand inhämtats har detta byggnadsföretag ännu icke påbörjats. Ehuru departementschefen är väl medveten om att laboratoriets nuvarande lokalförhållanden icke låter sig förena med de krav, som måste ställas på ett dylikt laboratorium vid ett modernt undervisnings- och forsknings-sjukhus, och att byggnadsföretaget är i hög grad angeläget, kan han med hänsyn till de krav på återhållsamhet i fråga om statliga utgifter, som i rådande läge måste uppställas, icke tillstyrka, att ifrågavarande byggnadsföretag kommer till utförande under nästa budgetår. Departementschefen förordar således att med ytterligare medelstildelning för detta ändamål får anstå till ett senare budgetår.

Departementschefen anser sig icke heller kunna förorda anvisande för nästa budgetår av medel för fullföljande av arbetena med uppförande av verkstadsbyggnad, varom beslut fattades av 1959 års riksdag.

För tillbyggnad av röntgendiagnostiska avdelningen har kommittén hemställt om anvisande för nästa budgetår av 200 000 kronor. Ifrågavarande byggnadsföretag anses emellertid icke med nödvändighet behöva komma till stånd under nästa budgetår, varför departementschefen icke nu beräknar medel för detta företag.

För utbyggnad av transformatorstationen samt kommitténs fortsatta arbete beräknas för nästa budgetår enligt byggnadskommitténs förslag 95 000 resp. 100 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra (4 550 000 + 3 300 000 + 595 000 + 95 000 + 100 000) 8 640 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Knut Johansson* och *Strand* (I: 191) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Västerås *m. fl.* (II: 214), har hemställts, att riksdagen under budgetåret 1960/61 måtte anvisa ett anslag av 700 000 kronor till utbyggnad av karolinska sjukhusets allergilaboratorium eller alternativt för nästa budgetår hälften, d. v. s. 350 000 kronor, vilket dock ur byggnadssynpunkt blir föga rationellt.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen I: 191.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat om har 1959 års riksdag för påbörjandet av en utvidgning av allergilaboratoriets lokaler anvisat 300 000 kronor av det belopp om 1 000 000 kronor som ansetts erforderligt för genom-

förändret av hela projektet. Motionärerna yrkar, att återstående belopp eller alternativt 350 000 kronor anvisas för ändamålet under nästkommande budgetår.

Utskottet, vars vederbörande avdelning genom besök vid karolinska sjukhuset gjort sig närmare underrättad om allergilaboratoriets lokalproblem, finner i likhet med departementschefen, att arbetsförhållandena där inte låter sig förena med de krav som bör ställas på ett sådant laboratorium vid ett undervisningssjukhus. Utskottet, som vidare inhämtat att byggnadskommittén inte anser sig kunna påbörja byggnadsföretaget innan ytterligare medel anvisats för ändamålet, finner detta företag i hög grad angeläget. På av departementschefen anförda skäl är utskottet emellertid inte berett förorda en ytterligare medelsanvisning för budgetåret 1960/61 till byggnadsarbeten vid sjukhuset. Inte heller synes — med hänsyn till angelägenheten av de av departementschefen föreslagna byggnadsföretagen — någon omfördelning inom anslaget böra ifrågakomma. Utskottet avstyrker därför förevarande motionsyrkanden. Utskottet utgår ifrån att det skall visa sig möjligt att inrymma för ändamålet erforderlig medelsanvisning inom ramen för det investeringsanslag som kommer att av Kungl. Maj:t äskas för budgetåret 1961/62.

Utskottet har i övrigt inte funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 191 och II: 214 till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 8 640 000 kronor.

5:o) Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 7—9) föreslagit riksdagen att till Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m. för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

För uppförande av klinik för alkoholsjukdomar samt institution för teoretisk alkoholforskning har t. o. m. innevarande budgetår anvisats sammanlagt 3 061 228 kronor.

I propositionen nr 83/1956 (s. 18) anförde föredragande departementschefen bl. a., att byggnadsstyrelsen funnit de av kommittén för planering av klinik för alkoholsjukdomar beräknade kostnaderna för alkoholkliniken, 4,3 miljoner kronor, vara låga men att de borde tills vidare godtagas såsom huvudsaklig norm vid det fortsatta planeringsarbetet. I samband härmed förutsattes att alla möjligheter till kostnadsbesparingar skulle tillvaratagas, som kunde ske utan att syftet med byggnadsföretaget förfelades. Kungl. Maj:t har sedermera den 23 januari 1959 fastställt huvudritningar till den ifrågavarande nybyggnaden att lända till huvudsaklig efterrättelse vid arbetets utförande. Kungl. Maj:t har därjämte föreskrivit, att vid det fortsatta ritnings- och planeringsarbetet alla möjligheter att begränsa byggnadskost-

naderna bör tillvaratagas, varvid — såsom byggnadsstyrelsen framhållit — bör iakttagas att byggnadsföretaget ur standardsynpunkt icke göres mer omfattande än andra anläggningar av motsvarande slag.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande har nu anmält att kostnaderna för alkoholkliniken beräknas komma att uppgå till 6 304 000 kronor, vilket innebär en kostnadsökning i förhållande till tidigare beräkningar med cirka 2 miljoner kronor. Härav är dock 473 000 kronor att hänföra till automatiska ökningsar på grund av den allmänna byggnadskostnadsstegringen. Departementschefen uttalar i detta sammanhang, att han finner det anmärkningsvärt att en hållbar kostnadsberäkning icke utförts på ett tidigare stadium innan byggnadsarbetena påbörjats. Till följd härav har den ifrågavarande stora kostnadsökningen icke kunnat anmälas för Kungl. Maj:t i sådan tid att byggnadsföretaget kunnat tagas under omprövning. Byggnadsarbetena har nu fortskridit så långt att det skulle vara förenat med allvarliga ekonomiska förluster att avbryta desamma. Departementschefen förutsätter emellertid, att byggnadskommittén ingående undersöker, huruvida icke kostnaderna kan nedbringas genom en beskäring av byggnadsprogrammet eller på annat sätt. För budgetåret 1960/61 förordas en medelsanvisning av 2,5 miljoner kronor.

Utskottet. Den av kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande nu anmälda kostnadsökningen för uppförandet av alkoholkliniken uppgår, jämfört med tidigare beräkningar, till i runt tal 2 miljoner kronor. Utskottet finner i likhet med departementschefen anmärkningsvärt, att en hållbar kostnadsberäkning inte utförts på ett tidigare stadium, innan byggnadsarbetena påbörjats. Med hänsyn till att dessa arbeten enligt departementschefens uppfattning nu fortskridit så långt, att det skulle vara förenat med allvarliga ekonomiska förluster att avbryta dem, vill utskottet inte motsätta sig att de fullföljes. I likhet med departementschefen förutsätter emellertid utskottet, att kommittén ingående undersöker, om inte kostnaderna för kliniken på ett eller annat sätt kan nedbringas.

Under åberopande härav och då den av departementschefen för nästa budgetår förordade medelsanvisningen kan av utskottet godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppförande av klinik för alkohol-sjukdomar m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

6:o) Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala. Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 9—14) föreslagit riksdagen att till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande har hem-

ställt om anvisande för nästa budgetår av 4 400 000 kronor till kostnaderna för i följande sammanställning angivna ändamål.

1. Förberedande arbeten	935 000
2. Uppförande av barnpsykiatrisk klinik	652 500
3. Uppförande av medicinsk klinik	2 000 000
4. Uppförande av centralkök med personalrestaurang m. m.	750 000
5. Allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet	62 500
	<hr/>
	Summa kronor 4 400 000

Departementschefen förordar att för vidtagande av erforderliga förberedande arbeten inom sjukhusområdet för nästa budgetår anvisas 935 000 kronor.

För uppförande av nybyggnad för barnpsykiatrisk klinik har hittills anvisats 1 500 000 kronor. Det förordas, att för byggnadsföretagets slutförande för nästa budgetår anvisas ett belopp av 652 500 kronor.

Kommitténs förslag om anvisande av 2 000 000 kronor för uppförande av nybyggnad för den medicinska kliniken föranleder i och för sig ingen erinran från departementschefens sida. Emellertid föreslår han en något begränsad medelstillelning för nästa budgetår för detta byggnadsföretag och tillstyrker anvisande av 1 600 000 kronor för ändamålet.

Byggnadskommittén har nu framlagt förslag till uppförande av nybyggnad för centralkök med personalrestaurang. Förslaget har lämnats utan erinran vid remissbehandlingen. Departementschefen tillstyrker, att den föreslagna nybyggnaden kommer till stånd. Det föreliggande ritningsförslaget torde kunna läggas till grund för det fortsatta projekteringsarbetet. I enlighet med kommitténs förslag förordas anvisande för nästa budgetår av 750 000 kronor för ifrågasvarande byggnadsföretag.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits skulle under nästa budgetår statliga medel till ett belopp av (935 000 + 652 500 + 1 600 000 + 750 000) 3 937 500 kronor stå till förfogande för vidtagande av förberedande åtgärder samt byggnadsarbeten vid sjukhuset. Det förordas, att inom denna kostnadsram, i den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest befinnes lämpligt, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst ändamål må ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

För bestridande av kostnaderna för de statliga ledamöterna i kommittén anses för nästa budgetår i enlighet med kommitténs förslag böra anvisas 62 500 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra (3 937 500 + 62 500) 4 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför, att riksdagen må till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

7:o) Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 14), vilket med hänsyn till förefintlig reservation innebär anvisande av endast ett formellt belopp, samt under erinran att till detta ändamål för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 800 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

8:o) Byggnadsarbeten för länsstyrelserna. Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 14—17) föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten för länsstyrelserna för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 100 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 4 100 000 kronor.

Enär medelsanvisningen för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål synes böra begränsas till 3 100 000 kronor har i samråd med byggnadsstyrelsen uppgjorts följande reviderade byggnadsprogram.

Byggnadsföretag	Beräknad kostnad	Medelsförbrukning		
		faktisk t. o. m. 30. 6. 59	beräknad för 1959/60	beräknad för 1960/61
I. Företag påbörjade före 1. 7. 59.				
Vissa äldre företag	—	266	—	—
Mariestad	2 548	2 548	—	—
Karlstad	1 635	1 635	—	—
Karlskrona	3 009	3 009	—	—
Nyköping	3 200	3 115	85	—
Gävle	2 350	2 262	88	—
Falun	1 617	1 375	242	—
Falun tillb. för vägförv.	2 400	1 795	605	—
Östersund	1 ² 860	2 743	117	—
Uppsala	622	622	—	—
Örebro	315	184	40	25
Stockholm	380	380	—	—
Linköping centralvärme	160	160	—	—
Göteborg	220	197	23	—
Vänersborg	115	73	42	—
Härnösand	405	405	—	—
Jönköping	2 700	2 495	110	—
Nyköping omb. av residens	380	331	49	—
Kristianstad omb. för länsarb.nämnd	900	768	132	—
Halmstad	2 ³ 200	2 347	500	153
Kristianstad, etapp I	3 700	604	2 000	600
	32 716	27 314	4 033	778
II. Företag avsedda att påbörjas 1959/60.				
Västerås inkl. lokaler för lantmäteriet	4 550	157	1 600	2 400
Uppsala slott fasadputs	80	—	40	40
Härnösands landskontor	3 900	47	400	1 950
	8 530	204	2 040	4 390
III. Företag under utredning.				
Falun, etapp IV	ca 2 200	9	75	—
Örebro	ca 4 000	—	100	—
Linköping (f. n. ej aktuellt)	—	24	—	—
	6 200	33	175	—
Summa I—III	47 440	27 551	6 248	5 168

¹ Ökad i förh. t. senast fastställd inv. plan på grund av nödv. fasadarbeten.

² Sänkt i förh. t. senast fastställd inv. plan.

Departementschefen anför, att länsförvaltningens lokalbehov, som redan tidigare varit trängande i flera residensstäder, ytterligare ökat genom beslutade personalförstärkningar vid länsstyrelserna för varuskattens administration. Den centralisering till länsstyrelserna av civilförsvarets fredsadministration i länen, som i annat sammanhang föreslagits enligt principbeslut av 1959 års riksdag, medför ävenledes anspråk på större lokalutrymmen. Flera byggnadsprojekt måste därför anses vara angelägna. Emellertid har departementschefen icke ansett sig kunna tillstyrka högre anslag för detta ändamål under nästa budgetår än 3 100 000 kronor. Härigenom blir omkring 5 170 000 kronor tillgängliga för nästa budgetårs arbeten.

Inom nämnda anslagsram torde icke kunna inrymmas andra byggnadsföretag än de redan beslutade. Byggnadsstyrelsens förslag att samtidigt låta utföra båda etapperna av byggnaden i Härnösand tillstyrkes dock, särskilt som den totala byggnadskostnaden för detta företag härigenom kan nedbringas.

Departementschefen föreslår, att den nyss redovisade investeringsplanen godkännes. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera densamma i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, som föranledas av eventuellt kommande allmän byggnadskostnadsstegring.

Det erinras, att medel för projekteringsarbeten vid länsstyrelserna framdeles bör ställas till förfogande från det för samtliga departement gemensamma projekteringsanslaget.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag i fråga om medelsanvisningen avser byggnadsföretag som redan tidigare beslutats och föranleder inte någon erinran från utskottets sida.

Då utskottet inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anført och föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 100 000 kronor.

9:o) **Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 17 och 18) och under erinran att till förevärande ändamål för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 350 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

10:o) **Vissa skyddsrumsanläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 18) föreslagit riksdagen att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 300 000 kronor.

För telestyrelsen m. fl. statliga myndigheters anläggningar beräknar departementschefen 2 960 000 kronor samt för komplettering av vissa anläggningar 30 000 kronor. Vidare föreslås att 310 000 kronor anvisas för viss särskild skyddsrumsanläggning.

Med hänsyn till ärendets natur lämnas icke en redogörelse för de upptagna frågorna i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som under ärendets behandling inhämtat närmare upplysningar rörande innebörden av förslagen under förevarande punkt, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Vissa skyddsrumsanläggningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 3 300 000 kronor.

11:o) **Anordnande av en civilförvarsskola m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 18 och 19), vilket innebär medelsanvisning för fortsatt arbete med ombyggnader och reparationer i de lokaler, som är avsedda för den centrala civilförvarsskolan å Rosersberg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av en civilförvarsskola m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

12:o) **Lån till utländska läkare för viss efterutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 19 och 20), vilket med hänsyn till förefintlig reservation innebär endast en formell medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

13:o) **Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 20) och under erinran att för ifrågavarande ändamål för budgetåren 1957/60 anvisats sammanlagt 1 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

14:o) **Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 20 och 21) föreslagit riksdagen att till Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Enligt beslut av 1959 års riksdag skall svenska diakonsällskapet av statsmedel erhålla understöd till uppförande vid Stora Sköndal av ett nytt vårdhem för svårskötta epileptiker med ett belopp om sammanlagt högst 1 500 000 kronor. Medelsanvisningen för budgetåret 1959/60 ansågs dock böra begränsas till 750 000 kronor och då utgå i form av ett räntefritt stående lån å sistnämnda belopp. För fullföljande av 1959 års riksdagsbeslut erfordras sålunda ytterligare 750 000 kronor. I enlighet härmed förordar departementschefen, att diakonsällskapet för nästa budgetår beviljas ytterligare 750 000 kronor att utgå i form av ett räntefritt stående lån. Såsom villkor för lånet anses böra gälla bl. a., att svenska diakonsällskapet i egenkap av ägare till hemmet ställer säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes, samt att lånet skall återbetalas om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på tillfredsställande sätt.

Utskottet har i sitt föregående år avgivna, av riksdagen godkända utlåtande nr 41 tillstyrkt, att ifrågavarande projekt, vilket redovisats i den för 1957 års riksdag framlagda organisationsplanen rörande epileptiker vården, tillgodoses genom statligt stöd i form av lån om sammanlagt 1 500 000 kronor.

Under hänvisning härtill tillstyrker utskottet, att återstående medel nu anvisas under förevarande anslag, och hemställer därför,

att riksdagen må till *Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

15:o) **Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 22—24) föreslagit riksdagen att till Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Styrelserna för Göteborgs Diakoniss-sällskap och Bräcke Östergård har hemställt om bidrag motsvarande 75 procent av den till 2 410 000 kronor beräknade kostnaden för utbyggnad av Bräcke Östergårdshemmet med ett skolhem för cp-barn.

Enligt beslut vid 1955—1958 års riksdagar har Göteborgs Diakoniss-sällskap erhållit statsbidrag till uppförande av ett förskolehem för cp-barn, Bräcke Östergård. Diakoniss-sällskapet hemställde därvid alternativt om bidrag till uppförande jämväl av ett skolhem i anslutning till föreskolehemmet. Denna byggnadsfråga behandlades vid 1955 års riksdag (prop. nr 135/1955), varvid föredragande departementschefen med hänsyn till den osäkerhet, som vidlåde bedömningen av antalet barn, som skulle komma att behöva internatvård, ej fann tiden mogen att omedelbart anordna ifrågavarande skolhem.

Den lokala organisationen för öppen vård av cp-barn är under snabb utveckling. I anslutning till behandlingsinstitutioner avsedda för förskolebarn har i många fall anordnats externatskolor för skolpliktiga cp-barn. Föreliggande behov av internatplatser tillgodoses f. n. i främsta rummet vid Eugeniahemmet. Emellertid kan — såsom medicinalstyrelsen framhållit — behovet av internatplatser för detta klientel numera bedömas vara så stort, att ytterligare ett skolhem torde vara motiverat.

Såsom inledningsvis anmärkts, har staten lämnat bidrag till anläggningskostnaderna för förskolehemmet Bräcke Östergård. Vidare erinras om att statsutskottet i utlåtande över förenämnda proposition fann angeläget, att vid det fortsatta planläggningsarbetet rörande cp-vården särskild uppmärksamhet ägnades frågan om inte humanitära skäl kunde förenas med ekonomiska synpunkter till förmån för inrättande av ytterligare en eller flera centralanstalter för vården av de spastiker, som måste omhändertagas i särskilda hem.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har departementschefen ansett sig kunna tillstyrka, att diakoniss-sällskapet av statsmedel erhåller understöd till uppförande också av det föreslagna skolhemmet. Byggnadskostnaderna har av byggnadsstyrelsen beräknats till 2 450 000 kronor. I sammanhanget erinras om att diakoniss-sällskapet ansett sig kunna påräkna visst bidrag från Folke Bernadottestiftelsen. Vidare har arbetsmarknadsstyrelsen medgivit, att vissa byggnadsarbeten för en beräknad kostnad av 750 000 kronor må utföras såsom statligt beredskapsarbete i styrelsens regi. Med utgångspunkt härifrån föreslår departementschefen, att diakoniss-sällskapet erhåller ett räntebärande lån å 1 000 000 kronor. Medelsanvisningen anses böra fördelas på tre budgetår, därav för nästa budgetår 200 000 kronor. Såsom villkor för lånet torde böra gälla bl. a. att lånet skall återbetalas, om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på ett tillfredsställande sätt.

Medel för lånet föreslås anvisade under fonden för låneunderstöd.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anförts och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

16:o) *Lån till sällskapet Eugeniahemmet*. Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 24—26) föreslagit riksdagen att till *Lån till sällskapet Eugeniahemmet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet har hemställt om ett anslag av 100 000 kronor för vissa ombyggnadsarbeten.

I anslagsframställning för innevarande budgetår hemställde Eugeniahem-

mets styrelse om bidrag till anordnande av en internatavdelning i en f. n. outnyttjad verkstadsbyggnad. Förslaget tog sikte på att genom ökade differentieringsmöjligheter utan nedskärning av platsantalet skapa bättre vårdförhållanden vid hemmet. Framställningen föranledde emellertid ingen åtgärd. Sedan hemmets styrelse nu ånyo hemställt om medel för ifrågavarande ombyggnadsarbeten, har medicinalstyrelsen i nyligen avgivet yttrande häröver på anförda skäl avstyrkt medelsanvisning för ändamålet.

Eugeniahemmets styrelse har härefter med ändring av den sist avgivna framställningen hemställt om medel för ombyggnad av den i det s. k. Gamla hemmet inrymda internatavdelningen för pojkar samt för vissa upprustningsåtgärder vid hemmet i övrigt.

Den inom medicinalstyrelsen pågående utredningen angående cp-vårdens organisation, som enligt givna direktiv har att utreda frågan om den framtida förläggningen av ett nytt Eugeniahem, beräknas visserligen vara slutförd inom kort. Emellertid torde ett nytt Eugeniahem knappast kunna färdigställas under de närmaste åren. Med hänsyn härtill och till det trängande behovet av moderniserings- och förbättringsarbeten inom vissa delar av hemmet föreslår departementschefen, att sällskapet Eugeniahemmet för genomförande av den senast föreslagna ombyggnaden och upprustningen erhåller ett ränte- och amorteringsfritt lån å 100 000 kronor.

Eugeniahemmets flickinternat ombyggdes under budgetåret 1958/59. I den nu tillstyrkta ombyggnaden ingår en modernisering av den för pojkar med lättare rörelsehinder avsedda internatförläggningen. Däremot beröres ej två sovsalar med vardera 12 sängplatser för pojkar med svåra rörelsehinder (rullstolsfall). Enligt vad departementschefen inhämtat torde en ombyggnad av sistnämnda sovsalar syftande till mindre rumsenheter ej vara möjlig av byggnadstekniska skäl. Viss förbättring av inredningen torde dock kunna vidtagas. Detta förutsätter å andra sidan att platsantalet nedskäres. Då ombyggnaden av internatet i Gamla hemmet innebär en minskning av platsantalet, synes det — med hänsyn till de bristande platsresurserna på detta område — nödvändigt att undersöka möjligheterna att skapa ersättningsplatser. I sitt förut berörda yttrande har medicinalstyrelsen funnit vissa möjligheter föreligga att överföra ett antal elever till Apelvikens kustsanatorium. Denna fråga har nyligen aktualiserats genom inträffade personalsvårigheter vid Eugeniahemmet, vilka föranlett hemmets styrelse att i samråd med medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen utskriva och omplacera ett antal elever i klasserna 7 och 8 fr. o. m. vårterminen 1960. Då det synes önskvärt att Eugeniahemmets karaktär av barnanstalt starkare betonas, finner departementschefen böra övervägas att i fortsättningen begränsa intagningen till — förutom förskolebarn — i huvudsak barn i åldersgrupperna motsvarande försöksskolans låg- och mellanstadier. Det förutsättes, att hithörande frågor prövas av hemmets styrelse i samråd med skolöverstyrelsen och medicinalstyrelsen utan hinder av pågående utredning om cp-vårdens framtida organisation.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Söderberg* (I: 194) och den andra inom andra kammaren av herr *Jacobsson* i Sala (II: 215), har hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att under i motionerna angiven förutsättning användas såsom lån till *Eugeniahemmet* samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av den slutna cerebral pares vården enligt i motionen angivna riktlinjer.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen I: 194.

Utskottet. Av det föregående framgår, att den inom medicinalstyrelsen pågående utredningen rörande cp-vårdens organisation beräknas vara slutförd inom kort. Med hänsyn härtill kan givetvis, såsom i motionerna I: 194 och II: 215 framhållits, skäl anföras för ett uppskjutande tills vidare av de nu föreslagna moderniserings- och tillbyggnadsarbetena. Ett nytt *Eugeniahem* kan emellertid knappast färdigställas under de närmaste åren. Mot bakgrunden härav och då arbetena, såvitt framgår av propositionen ävensom av för utskottet i övrigt tillgängliga uppgifter, endast avser att tillgodose det mest trängande behovet av förbättringsarbeten, finner utskottet inte skäl föreligga att uppställa några särskilda villkor för medelsanvisningen. Utskottet avstyrker därför förevarande motioner.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

I. att riksdagen må till *Lån till sällskapet Eugeniahemmet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor;

II. att motionerna I: 194 och II: 215 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

17:o) **Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 26 och 27) och under erinran att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisats ett investeringsanslag av 950 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

18:o) **Uppskjuten fråga.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande över det av Kungl. Maj:t under punkten 3 (Vissa byggnadsarbeten vid sta-

tens mentalsjukhus m. m.) framlagda förslaget, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 8 mars 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Thun, Holmqvist, Pålsson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bertil Petersson, Nestrup, Edström och Birke; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Petterson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herrar Cassel, Hansson i Skegrie och Andreasson.